

Муҳаббатнинг ўнта даражаси бор | Ақийда дарслари (299-дарс)

19:00 / 21 октябрь 781

Биринчиси: Алоқа – у қалбни маҳбубга боғлайди.

Иккинчиси: Ирода – у қалбнинг маҳбубга мойил бўлиши ва уни талаб қилишидир.

Учинчиси: Қуйилиш – у қалбнинг маҳбубга қуйилиши ва соҳиби уни эплмай қолишидир. Бу худди сув қияликдан қуйилишига ўхшайди.

Тўртинчиси: Фаром – у қалбдан ажралмай, маҳкам ўрнашган муҳаббат.

Шунингдек, қарздорни ҳам «ғорим» дейилади. Бу қарз берган одам ундан ажралмай, маҳкам тутгани учундир.

Оятда:

غَرَامًا كَانَتْ عَذَابَهَا إِيَّكَ

«**Албатта, у(жаҳаннам)нинг азоби ғаромдир**», дейилган (Фурқон сураси, 65-оят). Яъни азоб дўзахи одамдан ажралмай, доимий равишда у биландир.

Бешинчиси: Мавадда – у муҳаббатнинг софи, холиси ва мағизидир. Аллоҳ таоло:

وَدَّ الرَّحْمَنُ لَهُمْ سَيِّجَعُلُ ﴿٩٦﴾

«**Роҳман уларда вудд - муҳаббат пайдо қилур**», деган (Марям сураси, 96-оят).

Олтинчиси: Шағаф – у муҳаббатнинг қалб ғилофига етиб боришидир.

Еттинчиси: Ишқ – у ҳаддан ошган муҳаббат бўлиб, эгасига ундан зарар етишидан чўчилади. Лекин бу билан Аллоҳ таоло васф қилинмайди. Шунингдек, банданинг Аллоҳга ва Унинг Расулига бўлган муҳаббати ҳам ишқ билан васф қилинмайди. Чунки ишқ шаҳват аралашган муҳаббатдир. Уни Аллоҳнинг муҳаббатида ва Унинг Расулининг муҳаббатида қўллаш беодобликдир. Шунинг учун ҳам бу истилоҳ Қуръон ва Суннатда ишлатилмаган, қўлланмаган. Бу истилоҳни энг яхши асрларда ҳам ҳеч ким Аллоҳ ва Унинг Расулининг муҳаббатида ишлатмаган. Фақат кейинроқ, жоҳил сўфилар томонидан истиора шаклида ишлатиладиган бўлди. Шунингдек, улар форс шеъриясида истиора қилиб, Аллоҳнинг маърифатига «май», улуғлик сифатларига «қора соч», жамол сифатларига «оппоқ юз», ҳақиқий маҳбубга «гўзал аёллар ва чиройли ғуломлар» кабиларни ишлатганлар. Аслида эса бу нарсалар мажусийлар томонидан яхшилик худосига нисбатан ишлатилар эди.

Саккизинчиси: Таяннум – ибодат маъносида.

Тўққизинчиси: Ибодат.

Ўнинчиси: Халиллик – бу муҳаббат қилувчининг руҳи ва қалбининг орасига кириб жойлашган муҳаббатдир.

Аллоҳ таоло ушбу муҳаббат турларидан тўрттаси билан васф қилинади. Қуръон ва Суннатда У Зотга нисбатан «ирода», «вудд», «муҳаббат» ва «халиллик» лафзлари ишлатилган.

Ақийдатут Таҳовия шарҳининг талхийси» китобидан

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7619-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.